

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin rauhanturvaamistoimintaan annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 185/1995 vp laiksi Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin rauhanturvaamistoimintaan annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Eduskunnalle

on ulkoasiainvaliokunta antanut asiasta mietintönsä n:o 21/1995 vp.

Eduskunta edellyttää, että kysymys mahdollisen valmiusjoukon perustamisesta on saatettava erikseen eduskunnan päätettäväksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin rauhanturvaamistoimintaan annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin rauhanturvaamistoimintaan 29 päivänä kesäkuuta 1984 annetun lain (514/84) nimike, 1 ja 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4, 5, 8—13 ja 15 §, 16 §:n 1 momentti ja 17 §, 18 a §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti ja 28 §,

sellaisina kuin niistä ovat lain nimike, 1 ja 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 8 § sekä 18 a §:n 2 momentti 18 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (520/93) ja 16 §:n 1 momentti ja 17 § 14 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1148/90), sekä

lisätään 6 §:ään uusi 4 momentti ja lakiin uusi 20 a §, seuraavasti:

Laki

Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätökseen perustuvaan rauhanturvaamistoimintaan

1 §

Soveltaisala

Suomi voi osallistua sellaiseen Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) tai Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) päätökseen perustuvaan rauhanturvaamistoimintaan, joka tähtää kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen tai humanitaarisen avustustoiminnan ja siviiliväestön suojaamiseen.

Tätä lakia ei sovelleta YK:n peruskirjan 42 tai 51 artiklan nojalla kohdistettaviin sotilaallisiin pakotetoiimiin osallistumiseen eikä muuhun rauhanpakottamiseksi katsottavaan toimintaan.

2 §

Osallistumisesta päättäminen

Päätöksen Suomen osallistumisesta rauhanturvaamistoimintaan ja osallistumisen lopettamisesta tekee kussakin tapauksessa erikseen tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä. Ennen rauhanturvajoukon asettamista koskevan esityksen tekemistä valtioneuvoston on kuultava eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa. Valtioneuvoston on lisäksi kuultava eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa, mikäli suomalaiselle rauhanturvajoukolle määrättyjä tehtäviä suunnitellaan olennaisesti muutettaviksi.

Jos rauhanturvajoukon voimankäyttöä kos-

kevat toimivaltuudet tulisivat olemaan perinteistä rauhanturvaamista laajemmat, valtioneuvoston on ennen esityksen tekemistä kuultava eduskuntaa antamalla sille asiasta selonteko. Samoin on meneteltävä, jos rauhanturvajoukon voimankäyttöä koskevia toimivaltuuksia suunnitellaan rauhanturvaamisoperaation kuluessa edellä tarkoitetuin tavoin laajennettaviksi.

Puolustusministeriö voi määrätä toiminnan vähäisestä laajentamisesta tai supistamisesta.

3 §

Organisaatio, alistussuhteet, sisäinen järjestys ja toimivalta

Suomalaisen rauhanturvaamisorganisaatioon voi kuulua rauhanturvajoukkoja, erillisiä yksiköitä, sotilastarkkailijoita ja yksittäisiä henkilöitä. Toiminnallisesti rauhanturvaamisorganisaatio on rauhanturvaamisoperaation toimeenpanijan ja muutoin puolustusministeriön alainen.

4 §

Osallistumisen kustannukset ja organisaation henkilömäärät

Suomi osallistuu rauhanturvaamistoimintaan siihen valtion talousarviossa ulkoasiainministeriön ja puolustusministeriön pääluokissa myönnettyjen määrärahojen rajoissa. Rauhanturvaamistoiminnasta Suomelle aiheutuneiden kustannusten laskuttamisessa noudatetaan YK:n tai ETYJ:n yleisiä tai erikseen sovittuja korvauserusteita.

Rauhanturvaamishenkilöstön kokonaismäärä saa vaihtohenkilöstöä ja koulutuksessa olevaa henkilöstöä lukuun ottamatta olla enintään 2 000 henkilöä.

5 §

Koulutus ja järjestelytehtävät

Tässä laissa tarkoitettuun rauhanturvaamistoimintaan osallistumisen edellyttämien valmiuksien luomiseksi tarvittavaa rauhanturvaamiskoulutusta voi Suomessa tai muussa maassa kansallisesti järjestetyn koulutuksen lisäksi antaa YK, ETYJ tai muu kansainvälinen järjestö tai järjestely, jossa Suomi on osallisena.

Rauhanturvaamiskoulutuksesta sekä rauhanturvaamistoiminnan valmius- ja järjestelytehtä-

vistä määrää puolustusministeriö valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen rajoissa. Puolustusministeriö voi siirtää puolustusvoimille sanottujen tehtävien hoitamisen.

Rauhanturvaamiskoulutusta voidaan antaa myös ulkomaalaisille sotilasyksiköille tai yksittäisille henkilöille Suomessa ja suomalaiset sotilasyksiköt tai yksittäiset henkilöt voivat osallistua rauhanturvaamiskoulutukseen myös ulkomailla.

6 §

Sitoumus koulutukseen tai palvelukseen saapumisesta

Koulutukseen liittyviin tehtäviin voidaan 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden lisäksi määrätä osallistumaan puolustusvoimien palkattua henkilöstöä virkatehtävänä ja lyhytaikaisesti myös asevelvollisuuslaissa säädettyä palvelusta suorittavia palvelusvelvollisuudella.

8 §

Oikeudet ja velvollisuudet

Rauhanturvaamishenkilöstön oikeuksista ja velvollisuuksista on voimassa, mitä niistä tässä laissa säädetään tai puolustusministeriö tämän lain nojalla määrää. Palvelusvelvollisuuksista on lisäksi voimassa, mitä rauhanturvaamisoperaation toimeenpanija niistä 3 §:n 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa määrää.

9 §

Kelpoisuusehdot

Puolustusministeriö vahvistaa rauhanturvaamishenkilöstön kelpoisuusehdot.

10 §

Palvelussuhteen alkaminen ja kesto

Rauhanturvajoukon komentajan määrää tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä. Palvelussuhde alkaa määrätystä päivästä ja on voimassa toistaiseksi. Muun rauhanturvaamishenkilöstön määrää puolustusministeriö enintään vuoden määräajaksi kerrallaan. Palvelussuhde alkaa asianomaisen ilmoittautuessa palvelukseen puolustusministeriön määräämällä tavalla.

Jollei puolustusministeriö toisin määrää, rauhanturvajoukon komentaja voi ennen rauhan-

turvajoukossa palvelevan palvelussuhteen päättymistä tekemällään päätöksellä jatkaa tämän palvelussuhdetta määräajaksi, enintään yhteensä kuudella kuukaudella.

Palvelukseen määrääminen ja palvelussuhteen jatkaminen edellyttävät 6 §:ssä tarkoitettua sitoumuksella tai muutoin annettua asianomaisen suostumusta.

11 §

Palvelussuhteen säännönmukainen päättyminen

Tasavallan presidentti määrää valtioneuvoston esityksestä rauhanturvajoukon komentajan palvelussuhteen päättymään. Komentajan palvelussuhde päättyy myös, kun rauhanturvajoukko lakkautetaan.

Muun rauhanturvaamishenkilöstöön kuuluvan kuin rauhanturvajoukon komentajan palvelussuhde päättyy 10 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen määräaikojen päättyessä tai kun kysymyksessä oleva rauhanturvaamistoimintaan osallistuminen lopetetaan.

12 §

Palvelussuhteen päättyminen erityisestä syystä

Puolustusministeriö voi määrätä 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelussuhteen päättymään, kun kysymyksessä olevaa rauhanturvaamistoimintaan osallistumista supistetaan.

Puolustusministeriö voi lisäksi määrätä 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelussuhteen päättymään, jos asianomainen erityisestä syystä sitä pyytää taikka, jos hän ei täytä velvollisuuksiaan tai toimii vastoin niitä taikka jos hänet muutoin havaitaan sopimattomaksi palvelukseen tai jos hänen palveluskykynsä on sairauden, vamman tai muun synn johdosta olennaisesti heikentynyt. Sama oikeus on rauhanturvajoukon komentajalla rauhanturvajoukossa palvelevan osalta.

13 §

Kotiuttamisen vaikutus palvelussuhteen päättymiseen

Palvelussuhde jatkuu kuitenkin 11 ja 12 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, kunnes asianomainen on puolustusministeriön määräämällä tavalla kotiutettu Suomessa. Puolustusministeriö voi asianomaisen pyynnöstä tai muusta erityisestä syystä määrätä palvelussuhteen päättymään jo ennen sanottua kotiuttamista Suomessa ja oikeuttaa rauhanturvajoukon komentajan antamaan tällaisen määräyksen rauhanturvajoukossa palvelevan osalta.

15 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Sotilasoikeudenkäyntilain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna tuomioistuimena 14 §:ssä tarkoitettua henkilöstön osalta toimii Helsingin käräjäoikeus. Tuomioistuin voi tarvittaessa pitää istunnon rauhanturvaamisorganisaation toimialueella.

16 §

Vahingonkorvaus

Puolustusministeriö voi vahvistamiensa perusteiden nojalla hakemuksesta määrätä valtion varoista suoritettavaksi korvausta rauhanturvaamishenkilöstöön kuuluvan omaisuudelle palvelustehtävässä tai siihen liittyvissä olosuhteissa aiheutuneesta vahingosta.

17 §

Palvelussuhteen ehdot

Rauhanturvaamishenkilöstön palkkauksesta ja päivärahasta sekä terveyden- ja sairaanhoidosta ja muista luontoiseduista sekä kustannusten korvauksista ja muista palvelussuhteen ehdoista samoin kuin 5 §:ssä tarkoitettussa koulutuksessa olevalle koulutusajalta sekä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla koulutukseen sitoutuneelle sitomusajalta suoritettavista etuuksista on tässä laissa säädetyn lisäksi voimassa, mitä niistä puolustusministeriön päätöksellä määrätään.

18 a §

Ryhmähenkivakuutus

Jos tässä laissa tarkoitettua palvelussuhteessa olleen henkilön kuoltua hänen oikeudenomistajillaan on oikeus YK:n tai ETYJ:n saman palvelussuhteen perusteella kuolemantapauksen johdosta maksamaan korvaukseen, 1 momentissa tarkoitettua tukea maksetaan vain siltä osin kuin se on kyseistä korvausta suurempi.

20 a §

Lomakorvaus

Muulle kuin 21 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle suoritetaan tässä laissa tarkoitettun palvelussuhteen päättyessä lomakorvausta siten kuin vuosilomalaissa (272/73) säädetään.

21 §

Virkavapaus

Jos valtion palveluksessa oleva henkilö otetaan palvelukseen 3 §:ssä tarkoitettuun rauhanturvaamisorganisaatioon tai 5 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen, hänelle on sanotun palveluksen tai koulutuksen ajaksi annettava palkantonta virkavapautta tai vapautusta työstä.

22 §

Verotus

Tähän lakiin perustuvasta palveluksesta saa-

dun tulon verottamisesta on voimassa, mitä tuloverolaisissa (1535/92) ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetussa laissa (627/78) on säädetty sekä vieraiden valtioiden kanssa tehdyissä sopimuksissa määrätty.

28 §

Toimivalta tämän lain alaan kuuluvissa asioissa

Jollei tästä laista muuta johdu, kuuluu ratkaisuvalta tämän lain alaan kuuluvissa asioissa puolustusministeriölle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Laki**puolustusvoimista annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimista 31 päivänä toukokuuta 1974 annetun lain (402/74) 2 §:n 7 kohta, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (521/93), seuraavasti:

2 §

Puolustusvoimien tehtävänä on:

7) osallistua rauhanturvaamiskoulutukseen ja huolehtia rauhanturvaamistoiminnan valmius- ja järjestelytehtävistä siten kuin puolustusministeriö niistä määrää; sekä

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Laki**rikoslain 45 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain 45 luvun 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (522/93), seuraavasti:

1 §

Sotilaita koskevia säännöksiä sovelletaan lisäksi rajavartiolaitoksessa sotilastehtävissä palveleviin sekä Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätökseen perustuvaan

rauhanturvaamistoimintaan annetussa laissa (514/84) tarkoitetussa palveluksessa oleviin niin kuin siitä laissa erikseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Laki**sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetun sotilasoikeudenkäyntilain (326/83) 2 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (523/93), seuraavasti:

2 §

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään puolustusvoimista, koskee soveltuvin kohdin myös rajavartiolaitosta ja Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätökseen pe-

rustuvaan rauhanturvaamistoimintaan annetussa laissa (514/84) tarkoitettua rauhanturvaa- misorganisaatiota.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Laki

valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta 21 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1224/90) 1 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (524/93), seuraavasti:

1 §

Valtioneuvoston oikeuskansleri vapautetaan velvollisuudesta valvoa lain noudattamista sellaisissa eduskunnan oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvissa asioissa, jotka koskevat:

1) puolustusministeriötä hallitusmuodon 47 §:n 1 momentissa tarkoitettuja asioita lukuun ottamatta, puolustusvoimia, rajavartiolaitosta ja Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden

Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätökseen perustuvaan rauhanturvaamistoimintaan annetussa laissa (514/84) tarkoitettua rauhanturvaamishenkilöstöä sekä sotilasoikeudenkäyntiä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1995